

Wonen in Monnikenheide: zorg, inclusie en architectuur

Giodeon Boie (red.)

In de gemeente Zoersel groeide in een bos een initiatief met een uitzonderlijke betekenis: het project Monnikenheide, een project van Paul en Wivina Demeester – De Meyer. Toen hun zoon werd geboren met een beperking stelde zich de vraag naar de toekomstige zorg van hun kind. Zij waren er zich ook bewust dat zij niet alleen werden geconfronteerd met deze problematiek, maar ook veel andere families. Het was het begin van een verhaal van meer dan een halve eeuw. De woning uit 1970 was de start van vele fazen in de uitbouw van de site voor beschermd wonen. Het bijzondere aan het verhaal is dat de kijk op zorg ook veranderde en dat dit steeds de drijfveer was om stap voor stap het gebouwde daaraan te koppelen. Het geïsoleerde wonen werd doorbroken door te gaan bouwen in het centrum van Zoersel, "Huis aan de Voorme" (2003) en "Huis aan de Kerk" (2004). In beide ligt de nadruk op zelfstandigheid van de bewoners. Maar ook op het domein Monnikenheide werd nieuwbouw gerealiseerd.

Het verhaal van inclusieve zorg voor mensen met een beperking gaat hier hand in hand met de keuze voor kwalitatieve architectuur. "Goede architectuur maakt de mensen mooi" is één van Wivina Demeester uitspraken. Zoeken naar ruimtelijk mogelijkheden binnen een verantwoord budget om de personen als gasten te ontvangen in een woonzorgcentrum voor personen met een verstandelijke beperking. In dit project zijn er diverse types van verblijf zoals deze voor bewoners die buitenhuis gaan werken, omschreven als genormaliseerd wonen. Met de bouw van het Seppenhuis in 1997 kreeg deze nederzetting een gebouw dat voor een veelheid aan gebruik wordt ingezet, wat in de tekst wordt benadrukt.

Als politica heeft Wivina Demeester een aanzienlijke impact gehad in het beleid. Haar fascinatie voor architectuur groeide met de evolutie van Monnikenheide. Architecten moeten is staat zijn om ontwikkelingen vorm te geven, bouwen moet meer zijn dan het produceren van vierkante meters. Dank zijn haar inzet kreeg Vlaanderen in 1999 een eerste Vlaamse Bouwmeester, architect bOb Van Reeth. Zij lag aan de basis van het stimuleren van een architectuurcultuur in Vlaanderen.

Gideon Boie is architect-filosoof verbonden aan de Faculteit Architectuur KULeuven in Gent en Brussel. Boie schreef een bijdrage en fungeerde als redacteur. In het boek een overzicht van vijftig jaar bouwgeschiedenis en welke architecten hebben bijgedragen om een nieuwe dimensie te geven aan de zorgarchitectuur. Regelmatig verschijnen columns van hem in De Standaard rond maatschappelijke thema's.

Het boek werd uitgegeven door het VAI, het Vlaams Architectuurinstituut, met bijdrages van Gideon Boie, Sofie De Caigny, Fredie Floré, Vjera Sleutel, Thomas Vanderveken, Heleen Verheyden en Erik Wieërs. De lijst van architecten is lang: Luc Van den Broeck, Bruno Boulanger, Mark Depreeuw, b0b Van Reeth/ArchitectenWerkGroep, Maarten Van Severen, Architectuurgroep Jo Peeters, Huiswerk architecten, Vermeiren De Coster Architecten, Richard Venlet, 51N4E, UR architects, FELT architecture & design.

In het boek veel foto's als souvenir aan de verschillende fasen. Daarnaast zijn er artistieke foto's van Kurt Deruyter die vooral de natuur wil benadrukken. Het is geen architectuurboek ter promotie van een bureau, het is een inventaris waar menselijkheid de bovenhand haalt op het louter huisvesten. Het boek is ook een eerbetoon aan twee personen met passie die de zorg optilden naar een hoger niveau. Een unieke kristallisatie van een geloof gericht om de medemens te helpen.

Marc Dubois

Uitgever VAI, Antwerpen

ISBN 97 89492567 307

160 pagina's

39,50 euro

www.vai.be/publicaties